

Franckesche Stiftungen zu Halle

Dissertatio Theologica De Vnione Fidelivm Cvm Capite Christo ...

Haberkorn, Peter
Breckling, Friedrich

Giessæ, 1653

Abschnitt

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:hbz:33-1-219422](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:33-1-219422)

Jesu Christo Θεανθρωπῶ, Fratri, Sponso, Amico, Ductori
ac Doctori soli sit laus & gloria!

Adventus
Christi tri-
plex.

Vnionis
gratiosa
sublimitas.
dum est
Mysterium

Necessitas
ejusdem.

Uod de Adventu primo Filii Dei in carnem Spir-
S. dicit, esse sc. illum, mysterium *ἡμολογούμενον*
magnum, 1. Tim. 3. 16. idem de Adventu se-
cundo gratiæ in corda fidelium testatur, quod
sit mysterium magnum, Eph. 3. 32. abscondi-
tum à seculis & ætatibus, nunc autem ma-
nifestum factum ac in lucem prolatum, ut
omnes cognoscant communionem, divi-
tias ac opes impervestigabiles gloriosi hujus mysterii, quod est
Christus inter nos, Col. 1. 26. seq. Eph. 3. 8. sq. Mysterium dico per Spi-
ritum S. revelatum sanctis ejus, Eph. 3. 5. quia rationi ac mundo igno-
tum, cui fides & reverentia debetur, propter auctoritatem dicentis, in-
quo evidense est, credendum, ut intelligatur, nam si in se evidense esset,
jam non crederetur, sed sciretur, quod majestatis scrutatores jamdum
à gloriâ oppressi Calviniani sc. à Philosoph. discant. Conf. Eustach. p. 1. p.
136. quare pie miramur illud, non autem curiose rimamur, verba Dei te-
nentes, quibus defraudari non possumus; Fides sola hîc solvat con-
troverfias & difficultates; Ignis immortalis sunt mysteria Christi, noli teme-
rè ea perscrutari, ne in ipsorum perscrutatione comburaris, ait: Ephrem. Basil.
coat. in l. de nat. Dei non scrut. Mysterium est, in quod ceu centrum ac
scopum tota S. Script. circumferentia radiis suis (i.e. articulis fidei)
concurrit, solis Sanctus à posteriori simul, aliquadatenus per experi-
entiam notum: Adeo necessarium, ut citra salutis jaçturam ignorari
non possit, ut hujus ignari reprobi etiam ab Apost. proclamentur,
2. Cor. 13. 5. vid. 1. Cor. 3. 16. c. 6. 19. In hoc beatitudo, perfectio & vita
Christianorum, quod sint Christophori, concives, domestici, membra, templa,
confortes, coheredes, concorpores Christi, Eph. 3. 6. Neque solum maximum
mysterium est, in hac vita absconditum & in die judicii plenius
manifestandum, Col. 3. 4. Sed etiam *ἡμολογούμενον* est omni vivifica consolatio-

A.

nis, &c

nis, & efficacissimum *de quibus* ad gratiarum actionem, ad orationem, ad peccatorum detestationem & ad sanctam conversationem, uti gravissimè B. Gerh. p. 3. Harm. Ev. p. 554. loquitur. Hoc igitur dum hâc vice methodicè & præparatoriè per gratiam nobis concessam delineamus saltem, confugimus ad Christum doctorem nostrum, absque cujus informatione & auxilio omnis labor frustraneus est & exitialis. Hæc mea professio O Jesu, ut per facultates mihi à te concessas de Te omnis sermo ac sensus meus loquatur, te quæ quod es, ignoranti seculo demonstret. Cæterùm auxilii & misericordiæ tuæ munus orandum est, ut extenta tibi fidei nostræ professionisq; vela flatu Spiritus tui impleas, nosq; in cursum vocationis in te propellas: Mitte sapientiam tuam, ô Jehova, è sancto cælo tuo, ut mecum sit & mecum laboret, ut sciam & faciam, quid acceptum sit apud te; Non facias me syllabam intelligere, si non est meum studium in tuam gloriam: Da autem mihi quantum videtur ad tuam gloriâ & Ecclesiæ tuæ derelictæ commodum, propter tuam jure jurando stabilitam promissionem, Amen!

Membrum 1. complectens nominalem dissertationem, quam *in quatuor locis* vocant, quæ accuratè pertractata in faciliorem rei significatæ perceptionem nos provehet.

Thesi. 1. Unio ab uniendo vel à termino suo quem constituit, *Unio.*
 Vno dicta, est conjunctio rerum distinctarum ad unum ex illis constituendum. Chemn. l. de D. N. c. 7. Hæc distinctione nominali est vel *1. Paronymia.*
 impropria, E. g. metaphorica, verbalis, relativa, extrinseca &c. Quæ *2. Distinctio.*
 subiecta unienda verè non conjunguntur, sed propter *2. Distinctio.*
 similitudinem aliquam, quâ mutuo se respiciunt tanquam conjuncta concipiuntur. Vel propria & realis quæ est conjunctio rerum naturâ distinctarum actualis, intimam rerum unitarum præsentiam & communionem efficiens. Hujus, quia notante Calov. Metaph. div. p. 283. seqq. est ex classe relationum notentur: 1. Subiecta sc. extrema, quæ sunt res naturâ distinctæ, sibi invicem communicabiles, in relatione ad se invicem factæ dictæ. Unio namque est inter plura *3. Definitio.*
distincta, cum in indivisione incommunicabili potius *Unitas*, quam unio fundetur. 2. Fundamentum, quod est aptitudo subiectorum respectiva, *inftar actus & potentiæ* se habentium, ad recipientis perfectionem, 3. Ratio fundandi, quæ est ipse actus, sc. actualis conjunctio, tam *4. Relatio.*
 activa ex parte efficientis, quam passiva ex parte unibilis, ac relativa

mutua inter duo unienda, quam *communicatio*, ut effectus formalis sequitur. *Vid. Suarez. t.1.d.15.5.6.n.10.p.m.359.* 4. *Terminus* ex actuali extremorum unionione resultans, quâ *unum* indivisum verè & realiter constituitur. Unde jam *relatio* exoritur, partim *ex respectu extremorum ad terminum*, quæ est rerum diversarum in uno indiviso termino *unio*: partim *ex respectu termini ad extrema*, quæ est termini ad res diversas *communio*, consequens sc. & effectum unionis formalis, ab unionione efficienter causati, *vid. Calov. p.284. seqq.*

§. Divisio.

Th. 2. *Propriam* hanc iterum dispescimus in *unionem* illam, quâ duo concurrunt ad unum per se constituendum, & subdividitur in *Essentialem* ac *Personalem*. De quibus *vid. Calov. m.D.p.296. seqq.* Et in *unionem* illam, quâ duæ disparatæ & in ratione subsistendi ultimò completæ substantiæ conjunguntur propriè, verè & realiter, & unum mysticum constituunt. Ad hanc præter alios modos ab *Exell. Calov. l.c.* ex parte recensitos in specie pertinent suo modo *unio* & *συνδυαστικὴ πειρὰ*, quando duæ diversæ substantiæ ita conjunguntur, ut lemet invicem arctissimè quidem & intimè completantur ac penetrent, salvâ tamen nihilominus cujusque naturâ & proprietatibus, quam speciem piè veteres sub exemplo ferri igniti explicarunt. *Vid. dissert. de unionem mysticâ, quam Cl. Pfeissius sub præf. D. Joh. Schmidt Argent. Anno 1648. habuit.* Illa autem unio Mystica, superius dicta, subdividitur rursus in 1. *Sacramentalem*, super benevolâ præsentia Christi Sacramentali fundatam, & 2. *Spiritualem*, gratuite, per meritum Christi acquisitæ, gratiosæ & speciali inhabitatrici ac operatrici Dei Triuni & Christi biuni approximationi inproximam, ut distinguatur, à *præsentia generali*, (quam præsupponit) quâ Deus cælum & terram implet, ac omnes homines in eo sunt, vivunt & moventur, *Ierem. 23.v.23. Act. 17.vers.28. Rom. 11.36. Psalm. 139. vid. Huls. Brev. c.14. §.1. & 3.* Mystica illa unio ratione graduum, perfectionum, & arctissimæ cohabitationis in vitâ gloriæ sperandæ, sublimior & simplicior, plenissimam communionem æternæ & gloriolæ beatitudinis inferet, quâ Deus omnia in omnibus erit; Quæ nobis dicitur *Vnio gloriosa*.

*Vnionis
gratiosæ
Synony-*

Th. 3. Nos hac vice *gratiosam* unionem, non in *communione* unius Spiritus solum, nec tantum in *conformitate qualitatum* cum Christo, sed

sto, sed etiā in participatione carnis Christi gratiosè presentis, juxta Cyrill. & Chrysost. cit. Hopfn. l. 1. p. 357. per quam toti SS. Trinitatis specialiter unimur, cum Deo gratioso considerabimus; Quæ quoad aquipollentes appellationes, à Patribus & Theologis nostratibus dicuntur mystica à modo sc. & spiritualis, tum à modo proprio, tum à causā & effectu, ut contradistinguantur, carnali, corporali, crasso &c. Ab Eminent. Brochman. t. 2. L. c. de Eccl. c. 6. p. 786. seqq. essentialis, Gregor. de val. t. 4. in Th. d. 6. qu. 3. Substantialis, Hilar. l. 8. de Trin. naturalis, Cyrill. l. 10. in Job. c. 26. corporal & vocatur; quibus ut & reliquis Patribus Christus nobis uniri scribitur, carnaliter, substantialiter, naturaliter &c. non quoad modum, sed quoad indistantiam: c. realem ad essentialitatem, objectorum, sc. corporis Christi & fidelium, vid. B. Hopf. Hulf. l. c. quibus tutius & rectius substantiarum, vel inhabitantis unio nuncupatur, resp. extremorum, quæ non solum communi modo, sed & singulari per sacramentalem manducationem, credendo sc. & edendo, arctiori substantiarum unitione copulantur. Confer. Thumm. Imp. W. Et. 61. p. 142. seqq. Pie etiam cum Damasc. l. 3. de Orib. f. c. 3. potest appellari unio *ἡ ἁπλοῦς ὁμοῦ* personarum resp. termini à quo: Patribus frequentè singularis, arctissima, realis dicitur; vid. Hopff. latè tr. 1. p. 360. Contra Pontif. Calvin. & Weigel.

Th. 4. Egregiis & Emphaticis nominibus proprietas hujus unionis in S. Script. explanatur. Quando vocatur, Desponsatio fidelium cum Christo, Hps. 2. 19. Mysticum Christi & ecclesiæ conjugium, Eph. 5. 23. Gratiosa præsentia Christi apud fideles, Matth. 18. 12. c. 28. 20. Conjunctio capitis cum corpore, Eph. 1. 22. ædificii vivi & fundamenti immoti, 1. Petr. 2. 4. mansio Dei Trini apud credentē, Job. 14. 23. Christi in nobis & nostri in Christo, c. 6. 36. Conglutinatio nostri cum Domino, 1. Cor. 6. 17. Communio mutua cum Deo, 1. Job. 1. 7. Inhabitatio Christi in cordibus nostris per fidem, Eph. 3. 17. in cordibus contritorum & afflictorum, Es. 57. 15. Christi indutio, Gal. 3. 27. esse Dei in nobis, & nostri in Deo, Job. 14. 20. participatio, Hebr. 3. 14. manifestatio, Job. 14. 21. &c. assimilatur infusioni, implantationi, incorporationi, in adificationi, in habitationi, &c. Et quæ omnia licet non omnimodè congruant, substantialem tamen terminorum propinquitatem cum influxu gratioso conjunctam, & consq. unionem propriam

mia 1. ex
Doctori-
bus.

2. Ex S.
Scripturā.

præsentia

priam evincunt. vid. Hopfn. l. c. Et oratoricè diducta in praxi miram vim movendi auditores obtinent.

Membrum 11. Inchoans realem tractationem, τὸ ὅτι sive existentiam illius demonstrando.

*Unionis
Existentia
contra Di-
abolum
doctrinâ &
vitâ con-
firmanda
spectatur,*

Th. 1. Summa & salutifera quatuor Unionum, sc. Essentialis, Personalis, Sacramentalis & Spiritualis mysteria sese invicem causantia, & proportionaliter respicientia, sicut huc usque, ita & adhuc in contradictionis signum posita sunt. Dum callidissimus & antiquus ille serpens nequam diabolico suo quomodo & nequaquam non solum tria priora, sed & hoc posterius ab illis causatum, propter maximum robur, vim & virtutem in unionem hac fundatam, & ex eâ omnem spem, salutem ac gloriam filiorum Dei promanantem per progenies suas, Hæreticos, inprimis pestilentissimos *Wegelianos* suspectum & odiosum reddere, partim per semen suum viperinum in corda hominum vibratum, incredulitatem sc. & inobedientiam, negare, atque ita in *Paradiso* & *regno gratiæ* nos constitutos, à communione amicâ cum Deo avocare & in regni sui societatem pertrahere nititur; Ast in culpâ & miseriâ adhuc constitutâ posteritas Evæ nos admoneat, Deo ut præcipienti obtemperemus, speculatores vigilemus, *Diaboli* se in Angelum lucis transformantis *insidias* animadvertamus, qui mutatis personis & circumstantiis semper antiquam fabulam agit: *Architecti* domum imaginis divinæ & vastatam Hierosolymam pugnantes reedificemus: Hæc enim prerogativa nostra, quod in regnum Dei translaticum ipso unionem & communionem habeamus. Huc tota *S. Scriptura* collimar, & in hoc omnes *fidei articuli* concatenati conflunt.

*vel absolu-
tè
& priori ex
hominis
creatione.*

Th. 2. Unionem autem seu conjunctionem hanc tota *S. Scr.* demonstrat. Ideo enim creati sumus ad imaginem Dei, ut tanquam perfectionum Epitome & ἀποτίκμα, Dei peculium, deliciæ, quies & habitaculum essemus. Ut licet Deus in Christo, imagine essentiali, ita in nobis imagine accidentalī, quoad similitudinē resplende-
ret, &

f.